

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 12. juuni 2023
(OR. en)

10487/23

COLAC 59	ENV 674
CFSP/PESC 833	ENER 351
RELEX 709	DIGIT 115
WTO 77	EU-GNSS 17
DEVGEN 110	RECH 281
SUSTDEV 88	TRANS 245
COHOM 128	CULT 74
COHAFA 66	EDUC 249
AGRI 316	CYBER 158
ACP 46	POLCOM 114
CLIMA 294	

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	7. juuni 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	JOIN(2023) 17 final
Teema:	ÜHISTEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna vaheliste suhete uus tegevuskava

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument JOIN(2023) 17 final.

Lisatud: JOIN(2023) 17 final

EUROOPA
KOMISJON

LIIDU VÄLISASJADE
JA JULGEOLEKUPOLIITIKA
KÕRGE ESINDAJA

Brüssel, 7.6.2023
JOIN(2023) 17 final

ÜHISTEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna vaheliste suhete uus tegevuskava

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna vaheliste suhete uus tegevuskava

Sissejuhatus

Euroopa Liit (EL) ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond on **loomulikud partnerid**. EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond, olles seotud ainulaadsete ajalooliste ja kultuuriliste sidemete ning sügavate majanduslike ja sotsiaalsete kontaktide kaudu, ning olles pühendunud ühiselt rahu ja mitmepoolsuse arendamisele, on loonud tugevad suhted, mida toetab suur lepingute võrgustik. See pikaajaline partnerlus, mida iseloomustab koostöö ja dialoog, põhineb ühistel väärtustel ja vastastikustel huvidel.

Kiiresti muutuv üleilmne keskkond nõuab ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suhete uuendamist. Kasvavad geopoliitilised probleemid, laastav pandeemia, üleilmsed kliima- ja keskkonnakriisid, tehnoloogilised muutused ning suurenev ebavõrdsus rõhutavad kõik vajadust tihendada dialoogi ja tõhustada koostööd lähedaste ja usaldusväärsete partnerite vahel.

EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond peaksid eelistatud partneritena **tegema koostööd, et kasutada ära oma kollektiivset jõudu, kaitsta ühiseid huve ja lahendada ühiselt üleilmseid probleeme**. Käesolevas ühisteatises esitatakse ELi ettepanek töötada üheskoos välja **ambitsioonikas ja tulevikku suunatud tegevuskava**, mis käsitleb võrdsete ja samu seisukohti jagavate partnerite vahelist **uut koostööajastut**.

Käesolevas ühisteatises esitletakse uuendatud **strateegilist partnerlust** ning tehakse ettepanek olulisemaid valdkondi käsitlevate prioriteetide ja konkreetsete meetmete kohta.

Esiteks on EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond **olulised liitlased reeglitel põhineva rahvusvahelise süsteemi tugevdamisel ning ühismeetmete tõhustamisel, et edendada rahu, julgeolekut, demokraatiat, õigusriigi põhimõtet ja inimõigusi**. EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond, kes moodustavad koos ühe kolmandiku ÜRO liikmeskonnast, täidavad olulist rolli rahvusvahelise õiguse ja ÜRO põhikirja põhimõtete kaitsmisel, sealhulgas seistes vastu Venemaa agressioonile Ukrainas. ELil ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnal on ka ühine eesmärk muuta mitmepoolne süsteem tõhusamaks ja esindavamaks.

Teiseks on EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond lähedased **kaubandus- ja investeerimispartnerid, kellel on ühine huvi edendada kestlikku majanduskasvu ja suurendada majanduslikku vastupanuvõimet**, vähendades samal ajal ülemäärast sõltuvust ja mitmekesistades kaubandussuhteid. Need kaks piirkonda on seotud ühe tihedama kaubanduslepingute võrgustikuga, mis tuleks ellu viia, kasutades seega nende lepingutega kaasnevat potentsiaali. EL on Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna juhtiv investor, suuruselt kolmas kaubanduspartner¹ ja arengukoostöö peamine toetaja.

Kolmandaks püüavad mõlemad piirkonnad **ehitada üles kaasavaid ja kestlikke ühiskondi**, mis põhinevad ühisel pühendumusel kestliku arengu tegevuskavale aastani 2030 ja selle

¹ Eurostat. ELi välismaiste otseinvesteeringute kogumaht Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas oli 2021. aasta lõpus 693 miljardit eurot.

kestliku arengu eesmärkidele². Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond on planeedi ökoloogilise tasakaalu jaoks eluliselt tähtis, olles lisaks sellele ka oluline toidutootja ja taastuvenergia suurjõud. EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond peaksid üheskoos **juhtima õiglase rohe- ja digipöörde elluviimist**, sealhulgas **investeerimisstrateegia „Global Gateway“** rakendamise kaudu.

1. Uuendatud poliitiline partnerlus

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna tugev partnerlus eeldab **uuendatud poliitilist koostööd** kõigil tasanditel: kahe piirkonna vahel, erinevate Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikide ja allpiirkondadega ning mitmepoolsetel foorumitel. **Avatud ja korrapärane kõrgetasemeline poliitiline dialoog** on keskse tähtsusega, et anda suhetele suund ja tõuge, mõista üksteise huve, leppida kokku prioriteetides ja ühismeetmetes ning tegeleda tekkivate probleemide ja erinevustega meie suhetes.

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suhted põhinevad **mitmetasandilisel ja paindlikul lähenemisviisil**, mille raames võetakse arvesse piirkonna mitmekesisust ja muutuvat dünaamikat. EL jätkab piirkondliku integratsiooni toetamist, süvendades samal ajal huvitatud riikidega koostööd ühiste eesmärkide saavutamise suunas. 2023. aasta juulis toimuv ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse (CELAC) tippkohtumine on esimene pärast 2015. aastat ning annab piirkondadevahelisel tasandil ainulaadse võimaluse partnerlust elavdada.

Selle positiivse tegevuskavaga edasi liikumiseks peaksid mõlemad pooled võtma kohustuse korraldada vaheldumisi eri aastatel korrapäraseid kohtumisi riigipeade ja valitsusjuhtide tasandil, välisministrite ning vajaduse korral muude ministrite ja kõrgemate ametnike kohtumisi. ELi ning CELACi vahel tuleks järjepidevuse ja järelmeetmete tagamiseks luua alaline koordineerimismehhanism, mis oleks kooskõlas CELACi arenguga oma struktuuride loomisel. Selle eesmärk oleks ühtlustada seisukohti kõigis tegevuskavaga hõlmatud küsimustes, reageerida esilekerkivatele arengutele ning edendada vajaduse korral konkreetseid valdkondlikke dialooge ja ühisalgatusi.

Korrapärane piirkondadevaheline dialoog CELACiga täiendab **tõhustatud koostööd erinevate Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega ning (all)piirkondlike rühmadega**, nagu Mercosur, Kesk-Ameerika Integratsioonisüsteem (SICA), Andide Ühendus, Vaikse ookeani liit või demokraatia arengu liit.

Eraldiseisva ja oma eripäradega allpiirkonnana **väärrib Kariibi mere piirkond suuremat poliitilist tähelepanu ja struktureeritud dialoogi**. Sellega seoses tuleks laiendada koostööd ELi ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) vahel. EL peaks jätkama koostööd ka rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu ÜRO, sealhulgas selle Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna majanduskomisjon, Ameerika Riikide Organisatsioon ning Ibero-Ameerika peasekretariaat.

Tõhusamalt saaks kasutada ka ELi kahepoolseid või piirkondlikke raamistikke, mis hõlmavad peaaegu kõiki Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riike. Vajaduse korral jätkab EL koos partneritega kehtivate poliitiliste, kaubandus- ja koostöölepingute ajakohastamist. ELi-

² Samuti Pariisi kokkuleppele, Kunmingi-Montreali üleilmsele elurikkuse raamistikule ja avamerelepingule, mis käsitleb mere elurikkust väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel.

Mercosuri lepingu sõlmimine oleks samm edasi ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suhete tugevdamisel. ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suhetes on jätkuvalt kesksel kohal kahepoolne koostöö üksikute riikidega, mida on konkreetsetele huvidele ja vajadustele vastavaks kohandatud. ELi kohalolek Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas nelja äärepoolseima piirkonna³ ning ülemeremaade ja -territooriumide⁴ näol on selle partnerluse eeliseks.

Mitmepoolset tasandil võiks tugevdada ELi ning ÜRO Ladina-Ameerika ja Kariibi mere riikide rühma (GRULAC) vahelist väljakujunenud koostööd, sealhulgas korrapärasema teemapõhise dialoogi ning ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna diplomaatiliste võrgustike õigeaegse ja pideva kaasamise kaudu pealinnades ja mitmepoolsetes keskustes.

Koostöövaldkondade hulka kuuluvad kestliku arengu tegevuskava 2030 ning kliimamuutuste ja keskkonna, üleilmse tervishoiu strateegia ja ülemaailmse digikokkuleppega seotud üleilmsete kohustuste rakendamine ning ÜRO peasekretäri „Meie ühise tegevuskava“ toetamine. Mõlemad piirkonnad on huvitatud ka sellest, et mitmepoolne struktuur oleks esinduslikum ning vastaks 21. sajandi väljakutsetele.

EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond peaksid tugevdama koostööd Rahvusvahelises Valuutafondis (IMF), G20s, mitmepoolsetes arengupankades, nagu Maailmapanga Grupp ja Ameerika Riikide Arengupank, ning piirkondlikes arengupankades.

ELil ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnal on suur huvi teha koostööd võimaldamaks üleilmsel finantssüsteemil paremini reageerida kliimamuutuste suhtes kõige haavatavamate riikide vajadustele, seda eelkõige mitmepoolsete arengupankade kaudu. See hõlmab ühiseid jõupingutusi, et tagada uut ülemaailmset rahastamispakti käsitleva eduka tippkohtumise korraldamine ja selle tulemuste alusel järelmeetmete võtmine, arvestades selliste ettepanekutega nagu Bridgetowni algatus.

EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond peaksid jätkama koostööd hea maksuhaldustava valdkonnas. Mõlemal piirkonnal on ühine huvi rakendada läbipaistvuse ja teabevahetuse ning õiglase maksustamise rahvusvahelisi standardeid ning maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise vastaseid miinimumstandardeid. EL jätkab Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna kandidaatriikide toetamist Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooniga (OECD)⁵ ühinemisel või julgustab neid osalema asjakohastel rahvusvahelistel/mitmepoolsetel foorumitel.

Kavandatavad põhimeetmed:

- ELi ja CELACi vahelise dialoogi tõhustamiseks kavandatakse: korraldada korrapäraseid tippkohtumisi – vaheldumisi välisministrite kohtumistega – ning luua ELi ja CELACi alaline koordineerimismehhanism;
- tugevdada ELi ja Kariibi mere piirkonna poliitilist koostööd, sealhulgas Kariibi Ühendusega (CARICOM). ELi-Kariibi piirkonna juhtide kohtumine, mis korraldatakse 17.–18. juulil 2023 toimuva ELi-CELACi tippkohtumise raames, on oluline signaal, mida täiendab korrapäraste kohtumiste korraldamine välisministrite tasandil;

³ Prantsuse Guajaana, Guadeloupe, Martinique, Saint Martin.

⁴ Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius, Sint Maarten, Saint Barthélemy.

⁵ Argentina, Brasiilia ja Peruu.

- allkirjastada ELi ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) leping ning võtta meetmeid ELi ja Kesk-Ameerika riikide assotsieerimislepingu ratifitseerimiseks;
- taaskäivitada kahepoolsed tippkohtumised strateegiliste partnerite Brasiilia ja Mehhikoga;
- vajaduse korral ajakohastada olemasolevat poliitiliste ja koostöölepingute võrgustikku ning luua kahepoolse poliitilise dialoogi mehhanismid Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega, kellega neid praegu veel ei ole;
- tugevdada koostööd Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna ning ELi äärepoolseimate piirkondade ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas asuvate ülemeremaade ja -territooriumide vahel ühist huvi pakkuvates valdkondades;
- teha tihedat koostööd Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega enne kestliku arengu eesmärkide tippkohtumist ja 2024. aasta tulevikuteemalist tippkohtumist, eesmärgiga anda kestliku arengu tegevuskavale aastani 2030 taas õige suund ning jõuda ümberkujundava ja tulevikku vaatava tulevikupaktini;
- algatada korrapärased konsultatsioonid ELi ja GRULACi vahel ning tugevdada koordineerimist, sealhulgas ühisettepanekute kaudu peamistes mitmepoolsetes institutsioonides ja organites, uurides võimalusi ambitsioonikateks mõttevahetusteks ja partnerlusteks konkreetsetel teemadel;
- tõhustada koostööd uue ülemaailmse finantspakti sõlmimiseks;
- teha kindlaks võimalused, kuidas toetada üksteise piirkondadest pärit kõrge kvalifikatsiooniga kandidaate mitmepoolsetele juhtivatele ametikohtadele kandideerimisel.

2. ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna ühise kaubandustegevuskava tõhustamine

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna kaubandus- ja investeerimissidemed põhinevad **kahepoolsete ja piirkondlike kaubanduslepingute võrgustikul**, mis on alates 2018. aastast suurendanud kahepoolset kaubandust 40 % võrra⁶. Need lepingud on majanduskasvu peamiseks liikumapanevaks jõuks, kuna nendega tagatakse eelisjuurdepääs ja luuakse kestlikule kaubandusele stabiilne raamistik.

Kaubanduslepingud hõlbustavad väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) ekspordi, parandavad riigihangete läbipaistvust, tugevdavad intellektuaalomandi kaitset ning toetavad investeringuid ja innovatsiooni. Kaubanduslepingute ja nendega seotud investeringute kaudu mitmekesistavad mõlemad piirkonnad kaubandust ja loovad kestlikke tarneahelaid, mida kasutatakse sealhulgas ka puhta energia ja kriitilise tähtsusega toorainete jaoks. Need lepingud on kestliku ja kaasava arengu katalüsaatoriteks, mis annavad hääle mõlema poole kodanikuühiskonnale ning on platvormiks inim- ja tööõiguste austamise, keskkonnakaitse ja piirkondliku integratsiooni edendamisele.

⁶ ESTATi Comexti andmebaas: Kaubandus kokku 2018. aastal: 209,44 miljardit eurot; 2022. aastal: 293,09 miljardit eurot. Kasv 39,9 %.

ELi-Mercosuri lepingu sõlmimine on ELi jaoks prioriteet, kuna see ühendaks need kaks piirkonda mõlema poole jaoks kasulikus partnerluses, mis loob võimalusi edasiseks majanduskasvuks, toetab töökohtade loomist ja edendab kestlikku arengut.

EL ja **Tšiili** on pidanud läbirääkimisi oma kehtiva lepingu ajakohastamise üle, mille tulemusena paraneks juurdepääs teineteise turgudele, leping sisaldaks ambitsioonikaid kohustusi kaubanduse ja kestliku arengu valdkonnas (sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse ja kestlike toidusüsteemide osas) ning hõlbustaks üleminekut taastuvenergiale ja toorainete säästvale kasutamisele.

EL ja **Mehhiko** ajakohastavad kehtivat lepingut, et süvendada ja laiendada oma poliitilisi ja majanduslikke sidemeid. Lisaks enamiku allesjäänud kaubandustõkete kõrvaldamisele tugevdab ajakohastamine muu hulgas ELi ja Mehhiko pühendumust järgida kõrgeid kaubandus- ja kestliku arengu standardeid ning parandab investeerimistingimusi.

Kui kõik ELi liikmesriigid on lepingud **Kesk-Ameerika riikide** ning **Colombia, Peruu ja Ecuadoriga** ratifitseerinud, tuleks kaaluda nende kestlikkust käsitlevate sätete tõhustamist. Need kaks lepingut on aidanud kaasa mõlema piirkonna vahelise kaubandus- ja investeerimiskeskonna stabiilsusele, mitmekesistamisele ja prognoositavusele⁷. Samuti on lepingutega loodud hästitoimivad dialoogistruktuurid, et arutada ja tegeleda tööhõive- ja keskkonnaküsimustega. Uue ELi-AKVRO lepingu ratifitseerimine on poliitilise raamistikuna oluline ka ELi-CARIFORUMi majanduspartnerluslepingu jaoks.

Selleks et mõlemad piirkonnad saaksid kasutada kaubanduslepingute täielikku potentsiaali, tuleb rakendamise osas teha pidevaid jõupingutusi. Selleks on vaja kaasata kõik asjaomased osalejad, sealhulgas igas suuruses ettevõtjad ja kodanikuühiskond. Lepingute raames toimuv rohepöoret käsitlev dialoog peaks suurendama kaubanduse panust kestlikkuse eesmärkide saavutamisse. Käimasoleva, viie aasta järel toimuva ühise läbivaatamise käigus CARIFORUMiga tehakse kindlaks operatiivjärelused ja soovitused lepingu paremaks rakendamiseks ning aidatakse kaasa kõigi põhisätete ja lepingu majandusliku potentsiaali täielikule ellu rakendamisele.

EL jätkab koostööd Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna partneritega, et aidata **luua tingimusi kestlikeks investeeringuteks**, sealhulgas strateegia „Global Gateway“ kaudu ja toetades avatud, stabiilseid ja prognoositavaid õigusraamistikke, diskrimineerivate tõkete kõrvaldamist ja investeeringuid hõlbustavate meetmete rakendamist.

Kaubanduslepingud aitavad kaasa ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikide vahelise toorainekaubanduse ja sellesse investeerimise kaubandusliku, läbipaistva ja stabiilse õigusraamistiku loomisele. Erinevate Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega arendatavatele partnerlustele tuginedes teeb EL Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna huvitatud partneritega koostööd üleilmse kriitilise tähtsusega toorainete rühma loomiseks, mille eesmärk on tugevdada kestlikke tarneahelaid ja mitmekesistada hankeid, viies omavahel kokku tooraineid tarbivad ja tarnivad riigid, et ühistele probleemidele koos lahendus leida⁸.

⁷ Vt kaubanduse peadirektoraadi veebisait, kaubanduslepingute järelhindamine:

https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_en

⁸ COM(2023)165, 16.3.2023: „Kriitilise tähtsusega toorainete varustuskindlus ja jätkusuutlikkus, mis toetab rohe- ja digipöoret“.

EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riigid on huvitatud **tugevast ja reeglite põhinevast kaubanduskorraldusest ning reformitud Maailma Kaubandusorganisatsioonist (WTO)**, kus vaidluste lahendamise mehhanismi kohaldatakse kõigi, nii väikeste kui ka suurte liikmete suhtes. Mõlemal piirkonnal on oluline roll mõnepoolsete algatuste, näiteks e-kaubanduse üle peetavatel läbirääkimistel. EL edendab ja toetab WTO investeeringute hõlbustamise lepingu kohaldamist Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas, mis pärast selle sõlmimist suurendab veelgi Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonda tehtavaid investeeringuid.

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna **kestliku arengu tegevuskavale** tähelepanu pööramisel tuleks ühiselt tegeleda ka ELi õigusaktide mõjuga, eelkõige Euroopa rohelise kokkuleppe (raadamispoliitika, süsiniku piirimeede ja muud rohepöõret edendavad vahendid) ning selliste õigusaktide mõju osas, mille eesmärk on tagada inimeste, loomade ja taimede tervis. Arutelu peaks hõlmama ka toetust, millega hõlbustatakse kauplemist toodetega, mille suhtes neid õigusakte kohaldatakse.

Kavandatavad põhimeetmed:

- viia lõpule menetlused ELi-Tšiili täiustatud raamlepingu ja ajutise vabakaubanduslepingu allkirjastamiseks ning asuda neid ratifitseerima;
- teha otsustavaid edusamme ELi-Mehhiko ning ELi-Mercosuri lepingute allkirjastamisel ja ratifitseerimisel;
- viia lõpule Kesk-Ameerika riikide ning Colombia, Peruu ja Ecuadoriga sõlmitud lepingute ratifitseerimine ELi liikmesriikide poolt ja ühiselt kaaluda sihipäraselt ajakohastamist;
- tagada kõigi ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna partnerite vaheliste kaubanduslepingute tõhus rakendamine, sealhulgas tehnilise abi ja ettevõtjate kaasamise kaudu;
- viia lõpule ELi-CARIFORUMi majanduspartnerluslepingu läbivaatamise protsess, et teha kindlaks selle paremaks toimimiseks vajalikud operatiivvahendid, järeldused ja soovitusel;
- tõhustada dialoogi ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna vastavate rohepöörde poliitikameetmete üle ning tegeleda ühiselt ELi õigusaktide mõjuga, sealhulgas toetades kaubanduse lihtsustamist;
- tugevdada ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna koostööd WTOs, eelkõige seoses organisatsiooni reformi ja mõnepoolsete lepingute üle peetavate läbirääkimistega;
- teha loodava üleilmse kriitilise tähtsusega toorainete rühma osas koostööd huvitatud Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega.

3. Strateegia „Global Gateway“ ning õiglase rohe- ja digipöörde partnerluste toetamine

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna koostöö eeldab **uuenduslikke lähenemisviise, mis põhinevad võrdsetel partnerlustel kõigil tasanditel**. Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond koosneb peamiselt keskmise sissetulekuga riikidest ja on rikas loodusvarade poolest; siiski valitseb seal endiselt suur ebavõrdsus ja esineb struktuurseid

probleeme,⁹ mida süvendavad veelgi kattuvad kriisid. Piirkonna suurima rahastaja ja investorina saab EL tugineda paljudele poliitikameetmetele, instrumentidele¹⁰ ja Euroopa tiimi lähenemisviisile, mis ühendab liikmesriike ja ELi finantseerimisasutusi, et tegeleda nii probleemide kui ka võimalustega, ning teha Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnaga koostööd õiglase ja kaasava rohe- ja digipöörde ning kestliku arengu nimel kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega.

Strateegia „Global Gateway“¹¹ abil saab EL võimendada **kvaliteetseid investeeringuid, et aidata rahuldada Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna taristuvajadusi**, toetada inimkapitali arendamist, sealhulgas inimeste ning eelkõige naiste, noorte ja kõige haavatavamate võimestamist, ning tugevdada soodsat ettevõtlus- ja regulatiivset keskkonda, et luua kohalikku lisaväärtust, majanduskasvu ja kvaliteetseid töökohti. Strateegia „Global Gateway“ tähendab **positiivseid ja väärtustel põhinevaid investeeringuid**, mis vastavad kõrgetele rahvusvahelistele standarditele. Strateegias tehakse ettepanek valida ühine majanduslik, sotsiaalne ja regulatiivne suund, mis põhineb inimkesksel lähenemisviisil ning kestlikkuse, avatuse, kaasatuse, vastutuse ja põhiõiguste austamise põhimõtetel.

Strateegia „Global Gateway“ edendab ja võimendab erasektori investeeringuid konkreetsete projektide abil. Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnal on strateegia „Global Gateway“ raames koostöö tegemisele tugev alus: ELi investeeringud on juba märkimisväärsed ja mõlemal piirkonnal on ühistel väärtustel põhinevad poliitilised tegevuskavad. Strateegia „Global Gateway“ investeerimiskavaga määratakse seetõttu kindlaks **õiglased rohe- ja digiinvesteeringute võimalused** Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas, mis saavad kasu kaubandus- ja investeerimislepingutest tulenevast avatud ja mittediskrimineerivast keskkonnast.

a. Koostöö õiglase rohepöörde nimel

Kliimakriis on inimkonna jaoks eksistentsiaalne väljakutse. EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond saavad anda selle probleemi lahendamisel üleilmsetesse koostööalastesse jõupingutustesse olulise panuse.

Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnal on elurikkuse, loodusvarade, kestliku taastuvenergia, põllumajandusliku tootmise ja kriitilise tähtsusega strateegiliste toorainete osas **ainulaadne potentsiaal**. Piirkonnas asub 50 % planeedi ökoloogilise tasakaalu jaoks hädavajalikust elurikkusest, seda eelkõige Amazonases¹². Piirkond on oluline üleilmsete kliima- ja keskkonnanägemuste saavutamise seisukohast, sealhulgas Pariisi kokkuleppe, Kunmingi-Montreali üleilmse elurikkuse raamistiku, mere elurikkust väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni

⁹ 2022. aastal elas 32,1 % Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna elanikkonnast (201 miljonit inimest) vaesuses ja 13,1 % (82 miljonit) äärmises vaesuses (viimaste arv suurenes 12 miljoni võrra võrreldes pandeemiaeelse olukorraga 2019. aastal).

¹⁰ Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendiga „Globaalne Euroopa“ (NDICI – Globaalne Euroopa) luuakse raamistik koostööks kõigi Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega piirkondlikul ja allpiirkondlikul tasandil, et toetada rohepööret selliste koostööalaste juhtprogrammide kaudu nagu EUROCLIMA+, Amazonase vesikonna programm või ELi Kariibi mere piirkonna vastupanuvõime suurendamise rahastu.

¹¹ JOIN(2021) 30 final, 1.12.2021: „Global Gateway“.

¹² UNEP (2016), Elurikkus Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas.

olevatel aladel käsitleva avamerelepingu ja plastireostust käsitleva üleilmse kokkuleppe resolutsiooni rakendamisel.

On olemas märkimisväärne potentsiaal koostööks **kliimaneutraalse, puhta ja loodushoidliku majanduse saavutamise suunas**. Mõlemad piirkonnad on pühendunud elurikkuse kaitsmisele, raadamise peatamisele, ringmajanduse edendamisele, jäätmekäitluse ja veemajanduse parandamisele, loodusvarade tootlikkuse suurendamisele ja saaste vastu võitlemisele¹³ ning kliimamuutustele vastupanu võimesse investeerimisele.

Nende eesmärkide saavutamiseks peaksid EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond tugevdama oma partnerlust **rohepöörde valdkonnas**, sealhulgas strateegia „Global Gateway“ raames tehtavate investeeringute kaudu, tihedama dialoogi ja koostöö kaudu poliitika ja õigusraamistike osas, ning kaubanduslepingute rakendamise ja piirkondlike organisatsioonidega¹⁴ suhete edendamise kaudu. EL teeb Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna partneritega koostööd Euroopa rohelist kokkulepet rakendavate õigusaktide ja vahendite mõju osas.

Energiasektoris on Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond üldises elektritootmises kasutatavate taastuvate energiaallikate osakaalu poolest maailmas esikohal (2021. aastal 61 %¹⁵). Fossiilkütustest sõltuvuse vähendamiseks on võimalik teha mitmeid ühiseid jõupingutusi, näiteks suurendada taastuvate energiaallikate¹⁶ kasutuselevõttu ja parandada energiatõhusust (kaasates energiasäästu). Lisaks aitavad strateegia „Global Gateway“ raames tehtud investeeringud tagada taskukohase ja puhta energia varustuskindluse. On olemas potentsiaal teha ühisinvesteeringuid elektromobiilsusesse, ohutute ja kestlike lennuühenduste suurendamisse ning ühistranspordisüsteemide ja -taristu ajakohastamisse, muutes need puhtamaks, energiatõhusamaks ja uuenduslikumaks.

Lisaks tugevdavad EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond veelgi oma energiaalast koostööd ja ühistegevust energiaküsimustes nii kahepoolset kui ka mitmepoolsetel foorumitel,¹⁷ muuhulgas rohepööret ning vesinikku käsitlevate vastastikuse mõistmise memorandumite kaudu¹⁸.

Kuna mitmed Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riigid on kliimamuutuste suhtes väga haavatavad, jätkab EL olemasolevatele algatustele toetudes tõhusate riiklike kliimamuutustega kohanemise strateegiate toetamist ning toetab kogukondi piirkondadevahelisel tasandil looduslikest ohtudest põhjustatud kahjude korral¹⁹. EL on jätkuvalt pühendunud **katastroofideks valmisoleku** programmide toetamisele, samuti üldise koostöö tõhustamisele katastroofiohu juhtimise valdkonnas ja parimate tavade vahetamisele.

¹³ Näiteks taaskäivitab Brasiilia Amazonase fondi, et toetada kestlikku arengut, metsakaitset ja inimõigusi.

¹⁴ Näiteks Amazonase lepingu koostööorganisatsioon.

¹⁵ OECD/ECLAC/Euroopa Komisjon/CAF (2022) Ladina-Ameerika majandusproгноos 2022: „Rohepöörde ja õiglase ülemineku suunas“.

¹⁶ Sealhulgas vee-, tuule- ja päikeseenergia, mis pakub ka võimalusi taastuvallikatest toodetud vesiniku tootmiseks energiakandjana.

¹⁷ Näiteks OLADE (Ladina-Ameerika energiaorganisatsioon).

¹⁸ Usaldusväärsetel rahvusvahelistel standarditel ja sertifitseerimiskavadel põhinevate, reeglipõhiste, läbipaistvate ja moonutamata üleilmsete vesinikuturgude arendamise edendamine, sealhulgas Euroopa vesinikupanga kaudu.

¹⁹ Näiteks Kariibi mere katastroofiohu vähendamise programm ning metsatulekahjude ohjamist käsitlev ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna dialoog.

Tihedam koostöö Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnaga **ÜRO mereõiguse konventsiooni** ja selle rakenduslepingute tõhusal rakendamisel looks tingimused ookeanide säästvaks majandamiseks, sealhulgas Antarktika merekaitsealasid esindava süsteemi määramiseks ja mere elurikkust väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel käsitleva avamerelepingu rakendamiseks ning meresõiduohutuse järgimiseks. Tõhustatud koostööd on vaja ka ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastases võitluses, samuti ookeanidega seotud piirkondlikes ja mitmepoolsetes organisatsioonides, sealhulgas kalanduses, ning teaduslike teadmiste ja nõuannete arendamiseks.

Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond töötab välja **kestlikkustaksonoomia** raamistikku, mis täidab olulist rolli piirkondliku ja üleilmse koostalitlusvõime saavutamiseks tehtavate jõupingutuste toetamisel ning rahvusvaheliste investorite ligimeelitamisel; siin on olulisel kohal ka usaldusväärsete roheliste võlakirjade raamistike väljatöötamine.

Prioriteediks on **CO₂-heite vähendamise** poliitika toetamine kogu maailmas, eelkõige peamiste heitetekitajate hulgas, eesmärgiga saavutada 2050. aastaks üleilmne kliimanetraalsus. EL on pikka aega toetanud CO₂ hinnastamise poliitikat. Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna heiteprofiili põhjal on selge huvi keskenduda ühiselt leevendusmeetmetele põllumajanduses, transpordis, metsanduses ja energeetikas.

Rohelisele majandusele ülemineku tempo kiirenedes peaks nõudlus **kriitilise tähtsusega toorainete** järele hüppeliselt suurenema. Pikaajaline juurdepääs turvalisele ja kestlikule energiavarustusele on muutumas üleilmse kogukonna ühiseks väljakutseks. Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond on rikas kriitilise tähtsusega toorainete poolest ning on keskses rollis õigeaegse ülemineku tagamisel, mis parandab piirkonna tootmis- ja ekspordivõimet ning annab loodusvaradele innovatsiooni ja tehnoloogia²⁰ ning kõrgete keskkonna-, sotsiaal- ja valitsemisstandardite kaudu lisaväärtust.

Mõlemad piirkonnad saaksid kasu tihedamast koostööst, dialoogist, mitmekesistamisest ja investeeringutest, et rahuldada kasvavat nõudlust, tagada usaldusväärne juurdepääs loodusvaradele, arendada ja parandada väärtusahelate vastupanuvõimet ning tagada kõrged keskkonna- ja sotsiaalsed standardid. Kooskõlas 2023. aasta kriitilise tähtsusega toorainete teatisega²¹ püüdleb EL vastastikku kasulike strateegiliste partnerluste sõlmimise suunas, et edendada Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikide majandusarengut kestlikul viisil ja toetada väärtusahela loomist.

EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond peaksid tegema kahe- ja mitmepoolset koostööd, et täielikult ja kiiresti rakendada Pariisi kokkulepet, Kunmingi-Montreali üleilmset elurikkuse raamistikku ja mere elurikkust väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel käsitlevat avamerelepingut.

²⁰ Näiteks asub ainuüksi Argentinas, Boliivias ja Tšiilis 60 % kindlakstehtud liitiumivarudest.

²¹ COM(2023)165, 16.3.2023: „Kriitilise tähtsusega toorainete varustuskindlus ja jätkusuutlikkus, mis toetab rohe- ja digipööret“.

Kavandatavad põhimeetmed, sealhulgas strateegia „Global Gateway“ raames:

- edendada ühiselt strateegia „Global Gateway“ investeerimiskava osana keskkonnahoidlike investeerimisprojektide²² rakendamist ja tugevdada koostööd piirkondlike Euroopa tiimi algatuste²³ raames;
- tõhustada spetsiaalsete Euroopa tiimi algatuste abil võitlust metsade ja elurikkuse vähenemise ning metsade seisundi halvenemise vastu, eelkõige Amazonases ja Mesoameerika viies suurmetsas;
- sõlmida vastastikuse mõistmise memorandumid energiaküsimustes ja uurida vastastikku kasulike partnerluste loomise võimalusi, nagu on ette nähtud ELi uues kriitilise tähtsusega toorainete strateegias;
- tõhustada dialoogi regulaarsete piirkondadevaheliste ministrite kohtumiste ning keskkonna ja kliimamuutuste teemaliste dialoogide kaudu; uurida energiasüsteemi ümberkujundamist käsitleva dialoogi algatamise võimalusi ning tõhustada kliima-, keskkonna- ja energiateemalisi kahepoolseid dialooge;
- tugevdada koostööd ambitsioonikate tulemuste saavutamiseks tulevastel osapoolte konverentsidel, eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni ja bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni raames;
- edendada koostalitlusvõimeliste kestliku rahanduse raamistike, sealhulgas taksonoomiate väljatöötamist ja roheliste võlakirjade turgude arendamist, et meelitada ligi investoreid ja toetada üleminekut süsinikuvaesele majandusele;
- edendada ringmajanduse²⁴ alast koostööd asjaomastel foorumitel, sealhulgas G20 ja ÜRO Keskkonnaagentuur;
- edendada roheenergiale, sealhulgas taastuvallikatest toodetud vesinikule üleminekut soodustavat teabevahetust ja meetmeid;
- sõlmida ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna pädevate asutuste²⁵ vahel vastastikuse mõistmise memorandumid katastroofideks valmisoleku ja katastroofiuhu juhtimise alase koostöö kohta;
- tugevdada digipöördega seotud meetmeid ning koostööd metsade seisundi halvenemise / raadamise ja metsapõlengute alase varajase hoiatamise ja seire süsteemide valdkonnas²⁶.

b. Jõudude ühendamine kaasava ja inimkeskse digipöörde nimel

ELil ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnal on ühine huvi viia ellu digipoliitikat, mis **võimaldab nii inimestel kui ka ettevõtjatel** saada osa inimkesksest, kestlikust ja jõukamast

²² Näiteks taastuvallikatest toodetud vesiniku tootmise kohta Tšiilis, Argentinas ja Uruguays ning säästva linnalise liikumiskeskonna kohta Dominikaani Vabariigis.

²³ Näiteks Euroopa tiimi rohepööret käsitlev algatus.

²⁴ Näiteks Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna ringmajanduse koalitsioon, ringmajanduse ja ressursitõhususe ülemaailmne liit.

²⁵ Sealhulgas Kesk-Ameerika katastroofide ennetamise koordineerimiskeskus (CEPREDENAC), Kariibi mere katastroofide ohjamise amet (CDEMA), Andide katastroofiennetuse ja -hoolduse komitee (CAPRADE) ning ministrite ja kõrgemate asutuste kohtumine katastroofiuhu integreeritud ohjamiseks (RMAGIR).

²⁶ Nagu Euroopa tiimi algatuses Amazonase vesikonna kohta.

digitulevikust. Kooskõlas ELi digikompassi²⁷ eesmärgiga luua rahvusvahelised digipartnerlused, käivitati 2023. aasta märtsis **ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna digiliit**, mis kujutab endast ühistel väärtustel ja põhimõtetel²⁸ põhinevat mitteametlikku raamistikku, mille kaudu arendatakse kahe piirkonna vahelist dialoogi ja koostööd kõigis digiküsimustes. Digiliit tugineb Euroopa tiimi lähenemisviisi²⁹ raames rakendatavatele juhtprojektidele ja täiendab erinevate riikidega peetavaid digipoliitilisi dialooge.

Digipööre ja ühenduvus on piirkonna jaoks peamisteks väljakutseteks. Strateegia „Global Gateway“ kaudu edendab digiliit turvalise ja vastupidava digitaristu kasutuselevõttu ning toetab partnereid digilõhe ületamisel, sealhulgas avalike teenuste, nagu haridus ja tervishoid, osutamise kaudu. Selle eesmärgi saavutamiseks on oluline, et Euroopa finantseerimisasutused, eelkõige Euroopa Investeerimispank, osaleksid ulatuslikumalt digitaalse ühenduvuse valdkonna edendamises.

Regulatiivne dialoog on oluline digitaalse ühilduvuse edendamise seisukohalt. Mõlemad piirkonnad teevad koostööd piirkondlikult ja kahepoolset ühist huvi pakkuvates valdkondades, nagu turvalise 5G kasutuselevõtt, digiturgude ja teenuste reguleerimine, avaliku hüve nimel rakendatav tehisintellekt, kõrgjõudlusega andmetöötlus, andmehaldus ja küberturvalisus.

Teine valdkond, kus lähenemine võib mõlemale piirkonnale kasu tuua, on vaba ja turvalise **andmevoo** edendamine. See hõlmab aktiivset koostööd partneritega, et saavutada „kaitse piisavus“, nagu seda juba mõnede Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega tehakse. Sellised kokkulepped võivad suurendada kaubanduslepingutest saadavat kasu ja edendada koostööd muudes valdkondades, näiteks teadusuuringute või õiguskaitsealase koostöö valdkonnas. Kuna piirkonnas asuvad mitmed partnerid on vastu võtnud või rakendavad ajakohaseid andmekaitse seaduseid, pakub see uusi võimalusi andmevoogude hõlbustamiseks. Mõlemad piirkonnad peaksid tõhustama dialoogi piirkondlikes organisatsioonides ja võrgustikes, millel on üha suurem roll ühtsete andmekaitsestandardite kujundamisel.

EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond peaksid ühendama jõud, et tutvustada **mitmepoolsetel foorumitel**³⁰ oma nägemust digipöördest, juhindudes eelkõige Euroopa deklaratsioonist digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümneniks,³¹ eLACi digitaalarengu tegevuskavast 2024³² ning interneti tulevikku käsitlevast avaldusest³³. Digipööret tuleks võimendada ka selleks, et suurendada eelkõige noorte ja laste digioskusi.

Koostöövõimalusi pakub ka **kosmosevaldkond**. Kosmosepõhised andmed, teenused ja rakendused võivad aidata kaasa rohe- ja digipöörde ning kestliku majanduskasvuga seotud eesmärkide saavutamisele. 2021. aastal leppis CELAC kokku Ladina-Ameerika ja Kariibi

²⁷ COM(2021) 118 final, 9.3.2021: „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümneniks“.

²⁸ Vastavalt Ibero-Ameerika digiõiguste ja -põhimõtete hartas sätestatule, mille väärtused on väga suurel määral kooskõlas Euroopa digiõiguste ja -põhimõtete deklaratsiooniga.

²⁹ Kahe piirkonna vahelise digipoliitilise dialoogi loomine, BELLA programmi (BELLA II) laiendamine, piirkondliku Copernicuse strateegia rakendamine ning ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna digikiirendi, et edendada ettevõtlust ja innovatsiooni.

³⁰ Sealhulgas WTO e-kaubanduse ühisavalduse algatuse kontekstis.

³¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123\(01\)&from=ET](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123(01)&from=ET)

³² <https://www.cepal.org/en/projects/digital-agenda-latin-america-and-caribbean-elac2024>

³³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/declaration-future-internet>

mere piirkonna kosmoseagentuuri (ALCE) loomises, mis võiks toetuda Euroopa eksperditeadmistele mitut riiki hõlmava kosmosevaldkonna juhtimises. ELi Copernicuse Maa seire programmi raames on koostöö juba käimas ning programmi Copernicus ja ELi satelliitnavigatsiooni programmi Galileo raames on võimalik koostööd tihendada. Mõlemad piirkonnad peaksid tugevdama käimasolevat koostööd infosüsteemide arendamisel, et toetada tõenditel põhinevat poliitikat ja kohanemismeetmeid, sealhulgas katastroofide ohjamisel.

Kavandatavad põhimeetmed, sealhulgas strateegia „Global Gateway“ raames:

- töötada ühiselt osana strateegia „Global Gateway“ investeerimiskavast välja investeerimisprojektid kaasava digipöörde elluviimiseks³⁴;
- töötada ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna digiliidu raames välja ühismeetmed,³⁵ tõhustada piirkondlikke ja kahepoolseid dialooge digipoliitika üle ning edendada õigusnormide lähendamist;
- edendada merealuse BELLA kiudoptilise kaabli (BELLA II) laiendamist Kesk-Ameerikasse ja Kariibi mere piirkonda³⁶;
- võtta kasutusele piirkondlik Copernicuse strateegia, sealhulgas kaks piirkondlikku Copernicuse andmekeskust Panamas ja Tšiilis;
- uurida Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega uusi kaitse piisavuse otsuseid ning muid kokkuleppeid, mille eesmärk on tagada isikuandmete vaba ja turvaline vahetamine;
- edendada kontakte ja toetust ELi ja ALCE vahel, et teha koostööd kosmosealase tegevuse valdkonnas ning aidata kaasa avakosmose rahumeelsele ja kestlikule kasutamisele.

c. Kestliku majanduskasvu edendamine inimarengu huvides

Mõlemal pool Atlandi ookeani soovivad inimesed elada **kaasavas ja jõukas ühiskonnas**, millest ei ole kedagi kõrvale jäetud. COVID-19 pandeemia ja Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on süvendanud olemasolevaid struktuurseid probleeme ja ebavõrdsust ning suurendanud vaesust, võlakoorimat ja toiduga kindlustamatust³⁷.

Mõlema piirkonna huvides on suurendada ühiseid jõupingutusi võrdsust ja sotsiaalset kaasatust edendava **jõulise ja kestliku taastumise** saavutamiseks. EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond peaksid laiendama koostööd, et tegeleda püsivate makromajanduslike probleemidega, mitmekesistada ja ajakohastada majandust ning suurendada oma vastupanuvõimet tulevaste vapustuste suhtes.

EL saab aidata kaasa Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna majanduse suurema lisandväärtusega sektorite **mitmekesistamisele**, kasutades selleks ära tekkiva roheline, sinise,

³⁴ Näiteks digimajanduse pakett Colombia rahuprotsessi toetamiseks, 5G kasutuselevõtt Dominikaani Vabariigis, Amazonase ühendatus Brasiilias ning digitaalse ühenduvuse algatused Jamaical ja Costa Ricas.

³⁵ Sealhulgas BELLA programmi ja selle kasutusala laiendamine ning piirkondliku Copernicuse strateegia väljatöötamine.

³⁶ BELLA esimene etapiga rajati otsene kiudoptiline ühendus Euroopa ning Brasiilia, Argentina, Tšiili, Ecuadori ja Panama vahel. Bella II eesmärk on laiendada ühendus Peruu, Costa Rica, Guatemala, El Salvadori, Hondurase, Dominikaani Vabariigi ning Trinidadi ja Tobagoni.

³⁷ ECLACi andmetel (2021, 2022) on Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnal SKP suhtes suurim välisvõlg (56,3 %) ning suurim välisvõlg võrreldes ekspordi ja majanduskasvuga (59 %). 2020. aastal ulatus alatoitumuse levimus 9,1 %ni, mis on kõrgeim tase pärast 2005. aastat.

loov- ja digitaalse majanduse potentsiaali. Tihedam poliitiline dialoog, ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna tõhustatud kaubanduskava ning strateegia „Global Gateway“ võivad aidata suurendada inimestele mõeldud kestlikke kahe piirkonna vahelisi investeeringuid ja vastupidavaid tarneahelaid. Olulisteks eesmärkideks on eelkõige Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna VKEdele suunatud tootlikkuse, innovatsiooni ja töökohtade loomise toetamine, aruka spetsialiseerumise ja innovatsioonipoliitika edendamine, üleminek ringluspõhistele ja kestlikele tootmis- ja tarbimissüsteemidele ning kestlikele ja raadamisvabadele väärtusahelatele.

Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond on viimastel aastatel innovatsioonimaastikul endast märku andnud ning üha rohkem Ladina-Ameerika ettevõtteid on saavutanud ükssarviku staatuse³⁸. Kõrgharidusasutustel on oluline roll eelkõige innovatsiooni ja ettevõtluse toetamisel ümbritsevas kogukondades, luues sidemeid kohalike ettevõtjate, VKEde, uurimisinstituutide ja kodanikühiskonnaga.

Vastavalt teadusuuringute ja innovatsiooni alasele üldisele lähenemisviisile,³⁹ on õiglaseks kaksiküleminekuks vajalike lahenduste leidmiseks ja pakkumiseks väga oluline tihedam koostöö **teadusuuringute ja innovatsiooni** valdkonnas, sealhulgas programmi „Euroopa horisont“⁴⁰ võimaluste täieliku ärakasutamise kaudu. ELi ning CELACi teadusuuringute ja innovatsiooni strateegiline tegevuskava⁴¹ loob raamistiku teadlaste liikuvuse ja koostöö tugevdamiseks sellistes valdkondades nagu ookeaniuuringud, ringmajandus, puhas energia, teadustaristud, elurikkus ning vaktsiinide ja ravimite kättesaadavus⁴².

Inimarengu edendamine on ühine prioriteet. Kiirendada tuleks koostööd sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamiseks ja ebavõrdsuse vähendamiseks, keskendudes naiste, noorte, põlisrahvaste, LGBTIQ+ inimeste ja puuetega inimeste majanduslikule võimestamisele ja kaasamisele. Kõigile võimaluste pakkumisel on keske tähtsusega koostöö, mis kooskõlas tööhõivevajadustega tagab kõigile lastele ja noortele juurdepääsu kvaliteetsele haridusele, kutseõppele ja oskuste arendamisele.

Mõlemad piirkonnad peaksid seadma esikohale standardid, **ettevõtja sotsiaalse vastutuse** ja vastutustundliku ettevõtluse. EL ja selle liikmesriigid saavad jagada oma kogemusi sotsiaalkaitsestüsteemide tugevdamisel ning tõhusa sotsiaalse ja kolmepoolse dialoogi edendamisel. EL jätkab koostööd Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna partneritega, et kasutada kaubanduslepinguid kestliku ja kaasava majandusarengu vahendina.

Kooskõlas ELi uue üleilmse tervisestrateegiaga⁴³ on muutunud asjakohasemaks ühised jõupingutused terviseühtsuse meetmete väljatöötamiseks ja **terviseohutuse** tugevdamiseks. Näiteks ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna partnerlus, mis käsitleb vaktsiinide, ravimite ja tervisetehnoloogiate tootmist ning tervishoiualase vastupanuvõime tugevdamist

³⁸ <https://www.bbva.com/en/latin-americas-roadmap-to-innovation-the-most-enterprising-cities>

³⁹ COM(2021) 252 final, 18.5.2021: „Teadusuuringute ja innovatsiooni alase üldise lähenemisviisi kohta Euroopa strateegia rahvusvaheliseks koostööks muutuv maailmas“.

⁴⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

⁴¹ https://commission.europa.eu/system/files/2021-07/eu-celac_strategic-roadmap-2021-2023.pdf; kõrgemad ametnikud vaatavad selle läbi ja ajakohastavad 2024. aastal.

⁴² COM(2021) 252 final, 18.5.2021: „Teadusuuringute ja innovatsiooni alase üldise lähenemisviisi kohta Euroopa strateegia rahvusvaheliseks koostööks muutuv maailmas“.

⁴³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_22_7153

Ladina-Ameerikas,⁴⁴ täiendab ja toetab piirkondlikke jõupingutusi, eelkõige CELACi tervisevaldkonna omavarustatuse kava⁴⁵.

Suuremate toidutootjatena jagavad mõlemad piirkonnad vastutust **üleilmse toiduga kindlustatuse** eest⁴⁶. Kliima- ja muude šokkide suhtes tootmissüsteemide haavatavuse vähendamiseks ning planeedi ökosüsteemidele negatiivse mõju minimeerimiseks peaksid mõlemad piirkonnad tõhustama koostööd kestlike toidusüsteemide valdkonnas, sealhulgas antimikroobikumiresistentsuse, pestitsiidide kasutamise, mulla seisundi, kariloomade heite, agrometsanduse ja toidujäätmete valdkonnas.

Kavandatavad põhimeetmed, sealhulgas strateegia „Global Gateway“ raames:

- töötada osana strateegia „Global Gateway“ investeerimiskavast ühiselt välja investeerimisprojektid, et toetada kestlikku majanduskasvu inimarengu teenistusse rakendamiseks⁴⁷;
- mobiliseerida kaasavaid ühiskondi käsitlev piirkondlik Euroopa tiimi algatus, sealhulgas uus tõhustatud programm EUROsociAL, mis hõlmab ka haridust, ning Euroopa tiimi sotsiaalse kaasatuse algatused, pöörates erilist tähelepanu naistele ja noortele;
- toetada programmi „Erasmus+“ ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna akadeemilise koostöö arendamiseks kõrghariduse ja kutseõppe valdkonnas ning programmi SOCIEUX+ sotsiaalkaitse, töötajate õiguste ja tööhõive valdkonnas;
- töötada ühiselt välja täiendavaid meetmeid ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna tervishoiupartnerluse raames, sealhulgas toetus strateegia „Global Gateway“ investeringutele, mis muu hulgas tehakse vaktsiinide ja ravimite tootmisse, digitervishoidu ja tervisetehnoloogia toetamisse ning tervishoiusüsteemide tugevdamisse;
- tugevdada Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna osalemist programmis „Euroopa horisont“ ning valmistada ette ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna teadus- ja innovatsiooniministrite kohtumist;
- tõhustada makromajanduslike arenguid ja asjakohaseid poliitikastrateegiaid käsitlevat teabevahetust, et tagada tugev, kestlik, tasakaalustatud ja kaasav üleilmne majanduskasv;
- tugevdada nutika spetsialiseerumise ja kohapõhise innovatsioonipoliitika alast koostööd.

4. Koostöö õiguse, kodanike julgeoleku ja rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse valdkonnas

EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond seisavad **julgeoleku ja õiguse** valdkonnas silmitsi ühiste probleemidega, mis nõuavad kahe piirkonna vahelise partnerluse ja koostöö

⁴⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_22_3890

⁴⁵ <https://www.cepal.org/en/publications/47253-plan-self-sufficiency-health-matters-latin-america-and-caribbean-lines-action-and>

⁴⁶ Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna osakaal maailma toiduainetootmises on 14 % ja rahvusvahelises põllumajanduslike toiduainete kaubanduses 45 %. Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna põllumajandusliku toidutööstuse süsteemid moodustavad peaaegu poole kogutööhõivest ja 30–40 % SKPst (FAC, 2021).

⁴⁷ Näiteks Barbadoose ja Mehhiko tervisesüsteemi säilenõtkus ning vee- ja kanalisatsioonisüsteemide haldamine Ecuadoris ja Guatemalas.

tugevdamist kõigil tasanditel. Julgeolek on Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna kodanike jaoks suur probleem. Organiseeritud kuritegevus, sealhulgas inimkaubandus (eelkõige naiste ja lastega kauplemine), uimasti- ja relvakaubandus, ebaseaduslik looduslike liikide ja puiduga kauplemine, samuti korrupsioon, finantskuritegevus ning keskkonna- ja küberkuritegevus on endiselt inimestele, ühiskonnale ja majandusele salakavalad ohud.

Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riigid muudavad julgeolekuprobleemide lahendamise viisi, keskendudes üha enam ennetavatele lähenemisviisidele, nagu politsei- ja kohtureform, kogukonna- ja piirkondlik politseitöö ning noorte ja soolise vägivalla vähendamine. See on kooskõlas inimeste julgeoleku kontseptsiooni ja ELi lähenemisviisiga kodanike julgeolekule. ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna koostöös on võimalik ühendada kuritegevuse vastu võitlemine ennetava mõõtmega, mille raames hakatakse tegelema algpõhjustega.

Kahe piirkonna vahelised poliitilised algatused ja programmid on juba tugevaks aluseks, et hõlbustada koostööd rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse valdkonnas, luues õigus- ja julgeolekuasutuste vahel kontakte, mis rajanevad õigusriigi põhimõttel ning põhiõiguste, sealhulgas andmekaitse kõrgetasemelisel kaitsel. Programmide ja Euroopa tiimi algatuste tugevdamine aitab institutsioonilist suutlikkust suurendades ja ühiseid standardeid edendades märkimisväärselt kaasa ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna koostöö käivitamisele selles valdkonnas. Meie ühise õigus- ja julgeolekualase tegevuskava teine oluline element oleks Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega Eurojusti ja Europoliga koostööd käsitlevate lepingute ja kokkulepete sõlmimine⁴⁸.

EL peaks samuti tõhustama **koostööd piirkondlike organisatsioonidega**, nagu Ameripol, kellel on üha suurem roll ühiste põhimõtete ja lähenemisviiside kehtestamisel. Mõlemad piirkonnad peaksid rahvusvahelise õigus- ja õiguskaitsealase koostöö hõlbustamiseks edendama asjaomaste rahvusvaheliste konventsioonide ratifitseerimist ja rakendamist.

Kavandatavad põhimeetmed:

- tõhustada õiguse ja julgeoleku valdkonda käsitleva ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna partnerlust, tuginedes programmidele⁴⁹ ja piirkondlikule Euroopa tiimi algatusele;
- toetada suutlikkuse edasist arendamist ja koostööd Ladina-Ameerika sisejulgeoleku komitee (CLASI) ja Ameerika politseiühendusega (AMERIPOL);
- arendada edasi mõlema piirkonna vahelist uimastipoliitikat käsitlevat tihedat dialoogi ja suurendada jõupingutusi uimastite nõudluse ja pakkumise vähendamiseks, sealhulgas ELi ning CELACi uimastialase koordineerimis- ja koostöömehhanismi raames toimuva kõrgetasemelise dialoogi ning logistikakeskuste vastupanuvõime tugevdamise kaudu;
- tõhustada jõupingutusi inimkaubanduse ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks ning kaitsta ja toetada selle kuriteo ohvreid;

⁴⁸ Nõukogu andis loa alustada läbirääkimisi Eurojusti koostöölepingute sõlmimiseks Argentina, Brasiilia ja Colombiaga; ning andis samuti loa alustada läbirääkimisi Europoliga koostöölepingute sõlmimiseks Boliivia, Brasiilia, Ecuadori, Mehhiko ja Peruuga.

⁴⁹ Eelkõige El PacCTO 2.0, COPOLAD, EUROFRONT ja ülemaailmsete ebaseaduslike kaubanduse voogude programm.

- tõhustada teabevahetuse hõlbustamise kaudu kriminaaltulu jälitamise talituste ja rahapesu andmebüroode vahelist koostööd;
- sõlmida Europol ja Eurojustiga täiendavaid rahvusvahelisi lepinguid ja leppida kokku töökorras;
- tõhustada koostööd küberturvalisuse ja küberkuritegevuse vastase võitluse valdkonnas, et toetada Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riike, sealhulgas Dominikaani Vabariigis asuva piirkondliku küberpädevuse keskuse LAC4 kaudu.

5. Rahu ja julgeolekut, demokraatiat, õigusriigi põhimõtet, inimõiguste ja humanitaarabi edendamist käsitlev koostöö

Demokraatia ja inimõigused on ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikide partnerluse keskmeks. EL teeb Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnaga koostööd, et kaitsta ja edendada nii kodanike, poliitilisi, majanduslikke kui ka kultuurilisi inimõigusi mitmesuguste mehhanismide kaudu, sealhulgas kahepoolsete dialoogide, kodanikuühiskonna suutlikkuse suurendamise ja hariduse kaudu⁵⁰. Mõlemad piirkonnad on pühendunud mitmepoolse inimõiguste süsteemi tugevdamisele ja piirkondlikule koostööle.

EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond peaksid tõhustama dialoogi ja koostööd diskrimineerimise vastase võitluse valdkonnas, edendama soolist võrdsõiguslikkust ning tagama laste ja haavatavate isikute, vähemuste, põlisrahvaste, LGBTIQ+ inimeste, puuetega inimeste, rändajate ja pagulaste ning konfliktidest ja vägivallast mõjutatud isikute õigused.

Rohkem tuleks tegeleda inimõiguste kaitsjate ja ajakirjanike kaitsega, samuti digitehnoloogiast tulenevate uute probleemidega, sealhulgas digi- ja meediapädevuse suurendamise kaudu. Keskkonnaõiguste kaitsjad on piirkonna eri osades eriti ohustatud. EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond jagavad nägemust naiste võrdsest rollist ühiskonnas ning peaksid ühendama jõud selle edendamiseks ja soolise vägivalla kaotamiseks.

Oluline ühine ülesanne on tõhustada demokraatiat, sealhulgas aruandekohustust, valimisprotsessiga seotud probleemidega toimetulekut, õigusriigi põhimõtte austamist ja kohtusüsteemi sõltumatust, suurendada vastupanuvõimet desinformatsiooni ja tekkivate hübriidohtude vastu ning suurendada noorte ja naiste osalust ning ruumi kodanikuühiskonna jaoks, kus pidada sisukat mõttevahetust. EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond peaksid neid küsimusi ning parimaid tavasid arutama näiteks ohvrite, tunnistajate ja vangide õigustest lähtudes. ELi valimisvaatlusmissioonid ja nende soovitusel on olulised vahendid, mis aitavad tugevdada sõltumatute valitsusasutuste suutlikkust⁵¹. EL jätkab koostööd Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidega Rooma statuudi universaalsuse edendamisel ja Rahvusvahelise Kriminaalkohtu toetamisel.

ELi elupäästev abi võib aidata muuta Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna ühiskonnad vastupidavamaks. EL jätkab koostööd Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna peamiste osalejatega **humanitaarabi** programmide rakendamisel ja **hädaolukordadele reageerimisel**, sealhulgas elanikkonnakaitse alase koostöö kaudu. Tervishoid, kaitse, hariduse andmine

⁵⁰ Näiteks tippkeskuse Global Campus of Human Rights ja selle Argentinas asuva keskuse kaudu.

⁵¹ EL on alates 2019. aastast lähetanud Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikide taotlusel kaheksa valimisvaatlusmissiooni ja kuus valimisekspterte missiooni.

hädaolukordades ja toiduga kindlustatus on jätkuvalt peamised töövaldkonnad. EL jätkab Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonda mõjutavate humanitaarkriiside toetamise ja propageerimisega seotud jõupingutusi, sealhulgas abistajate ja solidaarsuskonverentside kaaskorraldamist.

Erinevate rahu, stabiilsuse ja julgeoleku alaste vahenditega jätkab EL rahumeelsete ja demokraatlike lahenduste toetamist, mis hõlmavad sealhulgas rahuprotsessi Colombias, rahvusvahelist Venezuela kontaktrühma, vahenduspüüdlusi Boliivias ja Haiti kriisiga tegelemist.

EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond peaksid samuti tegema koostööd **üleilmse rahu ja julgeoleku edendamisel**. Kooskõlas ELi strateegilise kompassiga⁵² võiks kahe piirkonna koostööd süvendada näiteks osalemise raamlepingute⁵³ sõlmimise ja kolmandates riikides toimuvates ELi operatsioonides osalemise kaudu. **Koostöö julgeoleku ja kaitse-**, sealhulgas mere- ja kosmosevaldkonnas, samuti terrorismivastane võitlus, küberturvalisus ja hübriidohtudega võitlemine, massihävitusrelvade leviku tõkestamine ja desarmeerimine on samuti olulised ühismeetmete valdkonnad.

Mõlemad piirkonnad peaksid samuti uurima koostöövõimalusi **välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise vastu võitlemisel** uute vahendite abil, mille eesmärk on tuvastada, analüüsida, hinnata ja tõkestada teabega manipuleerimist.

Kavandatavad põhimeetmed:

- tugevdada koostööd kõigi inimõiguste, sealhulgas majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste ja lapse õiguste austamise parandamiseks ning mittediskrimineerimise ja soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks; tõhustada konsulteerimist ja koostööd üleameerikalise inimõiguste süsteemiga; aidata kaasa demokraatlike põhimõtete, rahu ja õigusriigi põhimõtte tugevdamisele, sealhulgas kaasava dialoogi ja vahendamise kaudu;
- suurendada jõupingutusi naiste ja tütarlaste võimestamise parandamiseks ning soolise ja laste vastu suunatud vägivalda kaotamiseks⁵⁴;
- tõhustada koostööd rahvusvaheliste kuritegude eest vastutusele võtmise valdkonnas, sealhulgas Rahvusvahelist Kriminaalkohut toetavate ühisalgatuste kaudu;
- jätkata poliitilist ja rahalist toetamist, et reageerida inimtegevusest tingitud kriisidele ning looduslikele ohtudele, sealhulgas rände- ja sundrändekriisidele;
- toetada Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise piirkondliku lepingu (edaspidi „Escazú leping“) rakendamist, eelkõige El PAcCTO 2.0 kaudu;
- uurida võimalusi uute kohandatud partnerluste loomiseks julgeoleku ja kaitse valdkonnas;

⁵² ELi julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegiline kompass, Euroopa Liidu Nõukogu, 21.3.2022.

⁵³ Osalemise raamlepingud on juba sõlmitud Tšiili, Colombia ja Peruuga.

⁵⁴ Näiteks algatuse „Spotlight“ Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna komponent ning mitmesugused riiklikud ja piirkondlikud meetmed, millega toetatakse seadusandlikke muudatusi, rakendussuutlikkust jne.

- tõhustada koostööd, määrata kindlaks ühismeetmed ning jagada Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna partneritega parimaid tavasid välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise vastu võitlemisel, sealhulgas valimisprotsessi käigus.

6. ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna elujõulise inimestevahelise partnerluse loomine

Meie partnerluse keskmes on inimesed ja kõigi meetmete eesmärk peaks olema tuua **kodanikele käegakatsutavat kasu**. ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suhted hõlmavad ainulaadseid inimestevahelisi ja kultuurilisi sidemeid, mida tuleks edendada ja tugevdada. **Noored** on ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suhete tuleviku võti. Nooremate põlvkondade vahelisi tihedamaid sidemeid saab edendada kultuurialgatuste ja liikuvusprogrammide kaudu kooskõlas ELi esimese noorte tegevuskavaga⁵⁵.

ELil ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnal on ühine huvi **arendada inimkapitali**, mis on vajalik kiiresti muutuvate tehnoloogiate ning õiglase, rohe- ja digipöörde vajaduste rahuldamiseks. Liikuvuse valdkonnas on enamikul Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidel juba lühiajaline viisavaba juurdepääs ELi Schengeni alale. Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna kodanikud saavad kasu ka olemasolevatest seadusliku rände võimalustest ELi. Lisaks kujutavad programmid „Erasmus+“ ja „Euroopa horisont“ ning eelkõige Marie Skłodowska-Curie meetmed endast koostööraamistikku teadusuuringute ja innovatsiooni edendamiseks, nagu ka ELi-CELACi 2021.–2023. aasta strateegilise tegevuskava teadusuuringute liikuvuse sammas, mis hõlmab teadlaste ja üliõpilaste liikuvust.

Mõlemad piirkonnad peaksid tegema koostööd, et maksimeerida oma **mitmekesiste kultuuriliste väljendusvormide**, pärandi ja elujõulise loomemajanduse potentsiaali kestliku arengu ja kultuuridevahelise dialoogi hüvanguks.

Parlamentaarne diplomaatia on kahe piirkonna vaheliste suhete oluline osa, sealhulgas Euroopa – Ladina-Ameerika parlamentaarse assamblee (EuroLat) kaudu. Muud institutsioonid, nagu Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Regioonide Komitee ning nende Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna vastaspoolel, võivad inimestevaheliste kontaktide edendamiseks kaasata piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi ning majandus- ja sotsiaalpartnereid.

EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riigid peaksid edendama tihedat koostööd **kodanikuühiskonna** ja **mõttekodadega**, sealhulgas ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna sihtasutuse kaudu, mis on kujunenud kahe piirkonna vahelistes suhetes oluliseks osalejaks.

Mõlemal piirkonnal on ühine kohustus teavitada oma kodanikke ja sidusrühmi paremini ja ennetavalt oma partnerlusega kaasnevast **vastastikusest kasust**.

Kavandatavad põhimeetmed:

- suurendada noorte kaasamist Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnas selliste algatuste kaudu nagu riigitasandi rahvusvahelise partnerluse noorte mõttekoda;

⁵⁵ JOIN(2022) 53 final, 4.10.2022: „Noorte ELi välistegevusse kaasamise tegevuskava 2022–2027: noorte sisulise osaluse ja suurema mõju poole ELi välistegevuses kestliku arengu, võrdsuse ja rahu nimel“.

- tõhustada koostööd hariduse ja teadusuuringute valdkonnas programmi „Erasmus+“ raames, sealhulgas Jean Monnet’ meetmete ja programmi „Euroopa horisont“, mille alla kuuluvad Marie Skłodowska-Curie meetmed ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut, raames;
- tõhustada koostööd kahe piirkonna vahel inimeste liikuvuse valdkonnas⁵⁶ ning edendada vastastikku kasulikke liikuvuskokkuleppeid partneritega, kes edendavad ringliikuvust ja võitlevad ajude äravoolu vastu, tuginedes oskuste ja talendi pakatile;
- süvendada kahe piirkonna vahelisi kultuurisuhteid ning soodustada kultuuridevahelisi võrgustikke ja ühisalgatusi⁵⁷;
- edendada kodanikuühiskonna aktiivset osalemist ja kahe piirkonna vaheliste võrgustike, sealhulgas naiste ja noorte võrgustike loomist ettevõtluses, poliitikas, teaduses ja muudes valdkondades;
- tugevdada ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna sihtasutuse rolli kahe piirkonna vahelises dialoogis;
- teha jõupingutusi teabevahetuse ja avaliku diplomaatia ühise lähenemisviisi suunas.

Kokkuvõte

ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna suhete uues tegevuskavas kutsutakse üles looma mõlema piirkonna vahel **tihedam ja ajakohastatud partnerlus**, mille keskmes on inimesed.

Tugevdades partnerlust maailma kahe huvide ja väärtuste poolest kõige tihedamalt seotud piirkonna vahel, on ELil ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnal paremad võimalused lahendada üleilmseid probleeme ja keskenduda **vastastikust kasu toovatele võimalustele**. Täna esindavad EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond üheskoos 14 % maailma elanikkonnast ja 21 % maailma SKPst. Kodanikele rahu ja heaolu tagamiseks ning tulevasele reeglitel põhinevale rahvusvahelisele korrale mõju avaldamiseks on strateegiliselt hädavajalik luua tihedam partnerlus, mis tugevdab nende kollektiivset tugevust.

Selle eesmärgi saavutamiseks on vaja mõlemalt poolelt teha rohkem **koostööd**, sealhulgas **tõhusama poliitilise tegevuse, kaubanduse ja investeringute edendamise ning kestlikumate ja omavahel seotud ühiskondade loomise näol, eelkõige strateegia „Global Gateway“ raames**. EL püüab mobiliseerida oma poliitikat, vahendeid ja ressursse Euroopa tiimi lähenemisviisi raames. Eelseisev ELi ning CELACi tippkohtumine annab suurepärase võimaluse suurendada usaldust ja anda ELi-CELACi suhetele uus hoog, et saada **eelistatud partneriteks**.

Euroopa Komisjon ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja kutsuvad nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles kiitma käesolevas ühisteatises esitatud uus tegevuskava

⁵⁶ Sealhulgas seaduslike rändekanalite, Schengeni viisanõudest loobumise nõuete täitmise ja viisade väljastamise vastastikuse lihtsustamise valdkonnas, sealhulgas üliõpilaste ja teadlaste puhul.

⁵⁷ Näiteks ELi osalemine aukülasena 2023. aasta rahvusvahelisel raamatumessil Guadalajara, Mehhikos.

heaks ning tegema Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnaga koostööd käesoleva ettepaneku alusel uuendatud strateegilise partnerluse raames.